

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PART KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5
Negyedévre 2 50
Egy órára 1
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-
den külön beiktatásért 50 kr.

Nehány szó vidékről *

— a debreczeni r. kath. templom előtt kitűzött sárga-fehér lobogó kérdéséhez —

Érdekes, de egyszersmind jelentőségénél fogva rendkívüli fontos, enyhén mondva eszmecsserét olvastunk a napokban a »Debreczen» politikai és társadalmi stb. lap — Junius 11. 112. s. június 12. 114. számában: a debreczeni r. kath. templom elébe kitűzött arany-ezüst színű lobogó kérdésére tartozólag — a »Debreczen» felelős szerkesztője Dr. B e n e d e k János és Dr. W o l a f k a Nándor debreczeni r. kath. plébános makariai címzetes püspök tollából.

A két nézet-kifejezést nem tarthatjuk olyan ártatlan eszmecsereként, amely Debreczen társadalmi rendes folyamában, nemis alkalmas valami nagyobb hullámozást előidézni s amely felett s mivel az ország közvéleményének háborítására semmi befolyással nincs — egyszerűen napirendre lehet és kell térni. A kérdés közjogi és társadalmi békével kapcsolatos fontossága, ezt a közönységet nem engedi meg.

Mert amikor az országházban Molnár János apát, a maga módja és felekezeti békét zavaró tendenciájához hiven, az ultramontanizmus közpéri szabásu lovagiaként hívja ki, az állam törvényei által elvben kimondott s a közüdv elérésére kívánatos felekezeti egyenjoguság és kölcsönösseg apolását magyar állami feladatnak tartó parlamenti képviselők és kormány bölcseségét egyiránt, addig az országházon kívül vidéken, — jolesen Debreczenben is akadnak, más eszközökkel, minden-

* Lapunk volt f. szerkesztője lekötélvező szives ígérteit bírjuk, hogy ezentul is gyakran felkeresi lapunkat dolgozataival. A pápai zászló ügyében irt ezen fejtegetéseknek minden pontjával nem értünk ugyan egyet, de szőszertint közzöljük azért, mint a kiváló író tiszteltetére méltó egyéni véleményének megnyilatkozását. Szerk.

A pusztában.

A »Debreczen» számára írta:
Jánosi Zoltán.

Isten, tehozzád életért szokott
Imát rebegni a poroak fia.
Sulyos keresztjét sirva hordja bár:
Attól remeg, hogy meg kell hálnia.
Az én szavam halálért esdekel föl,
Tűzes villámodat könyörgi ránk.
Tisztítsd meg ezt a népet a salaktól.
Légy büntető, keményszivű bíránk!

Akik miatt a pusztában bolyong
Az én szerelmes, árva nemzetem;
Akik miatt elrothadunk, mipep
Mocsárszap közt bűzhödő tetem;
Kiknek kezében népölő ital lesz
Szíveterítő, szép aranyborod:
Égesse, törje, zuzza össze mindet
A te sustergő villámostorod!

Kiknek aranyborju az istenök
És az egyptomi husosfazék,
És kedves illatu minden haszon,
Bár becstelen forrásból származék:
Kik megvevék a népet és eladták;
Akik előtt az ember csak barom:
Törd a porba őket, igaz Isten.
Hozzád ezért emelkedik karom.

Halált, halált imádkozom le én.
Sujs engem is, ha én is gaz vagyok.
Mind veszszen el, ki átok e hazán!
Mind veszszen el! Ki egyet sem hagyok.
S ha majd e hitvány nemzedék kipusztul:
Szép Kanaánba vidd az ifjakat.
Nagygya, szabadda tedd megint hazámat
S csontajkamon is hálaszó fakad.

Négy vércsepp.*)

A »Debreczen» tárczája.

Egy roppant pénztömeg terpeszkedik végig a piacon. Kicsi, kövér, szemes ember a bakterje és részben a tulajdonosa. Az ember és a pénz is nagy tisztességet tapasztalnak, boldogok és boldogtalanok, urak és parasztok bólogva, hajlongva, a nyelvükkel csetentve, a szemükkel sanditva nézik és gyarapítják.

De ime, hirtelen négy vércsepp hull le a tömérék vagyona és attól egyszerre föllobban, néhány pillanatig kénkőves bűzzel ég

* Bródy Sándornak, e kiváló beltristának most megjelent »Fehér könyvé»-ből közöljük ez érdekes cikket, a mely nemcsak stílusánál fogva, mint irodalmi munka válik ki, hanem fejtegetéseiben új oldaláról is mutatja be a zugligeti véres katasztrófának okát. Szerk.

nü zászlót, a r. kath. templom elé s Debreczenben, csak mint magan-ember — pusztán Wolafka Nándor és nem mint teljhatalmu debreczeni r. kath. plébános; tűz-tte volna ki s csak mint egyszerű ember védené a tény jogosságát.

Bizonyosan, mint debreczeni plébános inézkedett, mint ilyen hordozza a kezalatt levő ügyben a felelősséget . . . ennek tehát a hivatali minőség kitevésében is kifejezést kellett vala adnia.

A mi a főtisztelendő ur feleletének a hangját általában illeti, az ugy tünteti fel, mintha maga is oly magaról beszélne, amélyen alant álló dr. Benedek Jánoshoz, mintha Debreczenben egy kis pápa volna.

»T e t s z e t t e « közjogi sérelemmel foglalkozni — már hogy dr. Benedek Jánosnak — »tegnapi számában« értsd a »Debreczen«-nek, mert a »Debreczen« lap nem dr. Benedek Jánosé, hanem a közjogi ellenzéki Debreczenben, a melynek nem egyéni tetszésből, hanem jog és kötelelégéből kell meglátnia a magyar állam közjoga ellen elkövetett serelmeket é azokat érdemileg megrónnia, sőt ellenök a nyilvánosság előtt orvosiást követelnie. S mikor azt teszi dr. Benedek János, mint a »Debreczen« felelős szerkesztője, dr. Wolafka Nándor ur azt mondja, a »kiindulási pontja nem helyes.« Ellenkezőleg főtisztelendő ur a maga szemében nem látja meg a gerendát, a mikor így érvel: » a p á p a i l o b o g ó s e m n e m p o l i t i k a i , s e m n e m a l l a m i l o b o g ó , h a n e m c s a k a n n a k k i j e l e n t é s e , h o g y p á p i s t á k v a g y u n k , m i n t k i v á l t i t t n e v e z n e k .

No hát! éppen ez az a »mea culpa« a melyet nem ismer be, nem akar boismerni a főtisztelendő ur; pedig ebben van a Debreczen társadalmi ellen, sőt saját r. kath. egyháza ellen is elkövetett sérelem. Mert 1-ör az az arany-ezüst szín, volt pápai

az arany. Pokolszülte Mephistója, hát többé a millió sem szent előtte? Küldött reá négy pünkösdi rózsát, rácspegettette négy ember halálát. A nevüket és az esetüket önök tudják. És látták azt is, hogy a halottakat eltemették, a lobbanás elbűdöslött: pénz és ember érintetlen. Valamivel érdekesebb a színök, talán jól is áll neki a tréfa. A négy vércsepp, hogy reá hullott.

Mért kellett négy embernek pünkösdi vasárnapján itt meghálnia? Az elektromosság állt boszut az ember ravaszágán, hogy az ő erejét befogta és a saját céljaira kihasználja mint valami rossz gebét? Avagy a kihasznált es aztan ledűtött, elcsapott lovak követelték ezt az áldozatot? Egyik-e, másik-e az oka, erről még fog az akadémiával pályakérdést hirdetni a pénz, mely maga is kérdő ábrázatot vágott egy pár percze. És maga a közönség is aüg vitatott mást az emult hónapban.

Miért ez a négy vércsepp?
Azért, hogy egy kicsiny és kövér, szemes gentlemannak a jövedelmén túl még négyszer tizezer forint évi jövedelme lehessen.

Ez fantasztikum messziről, de közelről nagyon is száraz. A kitől tudom, az maga is egy száraz ur, a ki nek nem folyik a nedű

szuverén állam színe. Ezt megtagadni a történelemmel és államjoggal ismeretes embernek nem lehet; ezt fel lehet találni az államok czimerei és színei ismeretében tehát nem is kell arra a jellemző rajtságarra sem hivatkozunk a pápaságnak, hogy ez az ezüst s még inkább az arany színében, csengésében és kiváltképpen biróban kiváló kedvét találta mindenkor, a ki megtagadja czélzatosan akarja tévedésbe ejteni a világot, hogy a történelem és nemzet-jog ellen elkövetett sértését fedezze. Ma már persze, hogy egyházi, vagy pápai, állam többé nem létezik; tehát ekkor az arany-ezüst színnek állam jogi jelentősége sincs többé. De éppen ezért ennek a használat, legalább is értelmetlen . . . tüntetés az Egységes Olasz-Állam ellen és éppen Ausztria és Magyarországon, a mely elismeri az Olasz állam azon jogát, a melylyel beolvasztotta magába az Egyházi-Államot megszüntette a pápai hatalom politikai szuverenitását s az olasz egyseget bevégezte; a mely álammal, a mi monarchiánk még emelett szövetséges viszonyban is áll: a melyet ily okvetetlenkedésekkel illetni, nemcsak tüntetés számú megvan hanem nemzetközi jogi serelmet is okoz, amit ha magáévá tenne a mi államunk, nemzetközi bonyodalmak okozójává lehetne . . . de szerencsére ettől nem félhetünk mert a magyar kormány nem ugyanazonosítja felfogását a főtisztelendő Wollafka uréval; marad tehát debreczeni helyi botránkozató specialitás. De ez a helyi megbotránkozás aztán, egészen jogosult is.

2-szor azért, mert Debreczen józan értelmű nepe tiszteli, valláskülönbség nélkül az Olasz-állam bevezetett jogi alakulását s a magyar államnak az olasz-államhoz való viszonyát; de tiszteli Debreczen protestáns népe r. kath. polgártársának hitbeli meggyőződését s még ennek az egyházi szervezetéből folyó tartozását is a pápa, mint egyházfő iránt. Pápistáknak nem a józan r. katolikusokat nevezzi, hanem azokat, a kik a pápai hatalom középkori tulhajtásait, amelyek oly sok zavart okoztak, szerencsére, minthogy a roszból az isteni bölcs intézés jót is szokott kihozni, a vallás és egyház reformálását is — a kor ember és államjogi fejlettsége dacára és ellenében visszaakarnak csinálni, tehát — az ultramontánokat, s ha a főt, dr. Wollafka N. ur ez értelemben nevezi magát s elvtársait pápistáknak, legyen az ő guszta szerint; de úgy tartjuk, hogy ebben Debreczen róm.

katholikusai, bármint tiszteljük is különben fényes tehetőségét, nem értenek egyet s a volt egyházi állam színének kitűzésével összefüggő tüntetést nem tekintik sem r. kath., sem magyar nemzeti szükséges manifesztációnak; sőt ellenkezőleg maga a r. katolicizmus ellen elkövetett és a más pl. a tulnyomó nagy protestáns többség ellen, ha célzatoságát nem látjuk, könnyelműnek nevezhető bollosok.

Mindezek ellene mondanak főt, dr. Wollafka ur azon tagadó mentekezésének, hogy ténye: »sem nem politika, sem nem neppárt, sem nem tüntetés.« Mindenik főt, ur, sőt több azoknál: javíthatatlan tulzás — merev ultramontánizmus, amely óhajtasunk szerint sem Debreczenben, sem széles Magyarországon nem fog sok követőt és harcost találni; mert itt a r. katolikusok előbb honfiak akarnak lenni, a kik a haza és nemzeti állam érdekét józanul feltudják fogni és megegyeztetni vallásos hitök és erkölcsi teendőikkel; tehát óvakodnak a közpolgári és keresztény vallásszabadságot veszélyeztető abszolút papi hatalom alá visszafejlesztéstől, melynek a pápaságban van betetőzése.

Am . . . ha más országok és nemzetek nem látva be annak a tulvitt hierarchiai rendszernek, az egymással nagyon testvériesen összefüggő köz- és keresztény szabadságra, mint a multban úgy jelenben és jövőben is veszélyes voltát s terti engednek az ultramontán törekvéseknek, azon csak sajnálkozhatunk. De a magyar-nemzetről feltételezzük, hogy nemcsak ellentáll ennek az aramlatnak, hanem visszazorítja azt, megérdemlett tehetetlenségébe meg a főt, Wollafka Nandor ur által felhozott csáb-ok: a magyar kereszténység 900 évi evfordulója jubilaris ünneplése mellett is.

Megünnepelehet a magyar r. kath. magyarság és történelmi tény: kegyelettel emlékeznek meg arról a magyar protestánsok is; mert hiszen ők is a szó valódi értelmében a katolikus keresztény világg-vallás követői, amint azt az alapító Krisztus akarta, ha szinte az ő elve szerint az egyháznak Krisztuson kívül más fejt, például romai papat nemis ismernek el, valamint a keresztény szabadsággal ellentétes hierarchiat sem, mert az egyetemes pápaság náluk gyakorlatba ment elvénél fogva mindnyájan érzik azt a méltóságot, hogy egyen-egyen vihetnek feléldozatot az Ur elébe s kit-kit a jócselekedetekben valósággá való hit üdvözít . . . És nemcsak a r. kath. de a protestáns magyarok

is tudják méltányolni e haza és nemzet életére elhatározó fontosságát a kereszténység felvételeknek. De ugyanakkor r. kath. és evangéliumi keresztény magyarok a nemzet jogát sem kicsinylik, mely a magyar király apostoli jogából származott és amelyet a pápa is elismert, hogy t. i. nem a pápa misszionáriusai hódították meg a kereszténységnek a magyarságot, hanem a király maga vegezte e missziót s ő és az utána következő királyok fejezték be e dicső munkát. S maga az a korona, a mely eredetileg Miczisláv lengyel hercegnek készült, de amelyet II. S i l v e s t e r I. I s t v á n királynak küldött az Európát sokáig rettegésben tartó nemzet megtérítésén erzett örömben, ugyszólván önkéntes viszonzása volt a nemzet-apostolság munkájának s nem pápai hüberesnek kötelezte el Magyarországot haem egy vallási és polgári ügyeiben szabadon mozogható keresztény királyságnak ismerte el.

Idők folyamán is hatalmas bizonyítékait szolgáltatták e nemzet királyai, sőt maga a nemzet is ennek a jog-életnek, például Robert Károly, királyiá avatása. I. Matyás nemzeti öntudatos kormányzása idejében. De ezt miért beszéljük Dr. Wollafka Nandor urnak, aki azt jól tudja, valamint azt is, hogy keőbb a királyság jogait és a Nemzet szabadságát — oszrak házbéli uralkodók idejében, vallás szabadságukkal testvérségen kiválólag a magyar protestánsok védtek meg, akik azonban halásan ismerik el, hogy az igaz magyar r. katolikusok velök voltak szíven léleken, sőt a harcmezőn nemzet-jog védő karjuk erejével is.

Minden igazság-szerető, jogtisztelő polgártársunk respektálni fogja e történelmi igazságot, de ugyanakkor respektálni fogja a nemzet- és államjogot is, amelynek semminemű szüksége arra, hogy arany-ezüst zászló lengese tudassa a kegyeletes emlékezést a magyar kereszténység megalapítására mert erre elég az állam piros-fehér-zöld-lobogója a melyben ott van az apostoli kettős kereszt, de kizárja más államok szín-it.

Ez a »Néhány szó vidékről« a debreczeni zászlóúgyhöz.

—a.—r.

Debreczen, június 18.

Az Ugron-ügy. A képviselőház összehívhatatlansági bizottsága tegnapi Ugron Gábor

a szájából, ha a sok pénzt látja, megszokta, ismeri minden fajtaját. Nem jár villamoson, kocsin sem, ül és él, beszél is azokkal, a kik hozzámennek.

Attól kérdeztem meg, mi az oka a zugligeti katasztrófanak.

— Nagyon egyszerű dolog, — mondá — semmi más, csak az, hogy a kényelmes és kedves villamos igazgatósága egyszersmind a Kereskedelmi Bank igazgatósága akar lenni és az is!

Az én száraz emberem, ezt a rideg magyarázatot füzte állításához:

— A baj oka, hogy nincs kocsi. Azért rohantá meg a vaggont annyi ember, azért lökdöstek le a kalauzt.

Kocsi pedig nem azért nincs, mintha a társaságok penze nem volna, A társaságnak vagy huszmillió forint diszponibilis penze van. De azért nem vásárol kocsit. Pedig a kocsi fektetett pénz, legalább is annyit hozna a részvényeseknek, sőt többet, mint a mennyit most hoz, a mikor a Kereskedelmi Banknál fekszik.

Tehát a részvényes érdeke is azt kíváná; hogy a társaság vegyen és járasson minél több kocsit. De azért kocsit még sincs és nem is lesz. Azért nem lesz, mert különben a vezérigazgató nem lehetne a Kereskedelmi Bank igazgatósági tagja s nem kaphatna ebben a minőségben, vagy negyvenezer forintot. A közuti vaspályatársaság a legnagyobb penzbetevő fél egész Magyarországon. Elképzelhetetlen versengés folyik a bankok közt, hogy ez a pénz

— vagy tizenötmillió forint — hol legyen. A Kereskedelmi Banknál van. Tehát a vezérigazgató e pénz segítségével roppant vagy ur a Kereskedelmi Bankkal szemben s megköveteli és megkapja, hogy beválasszák az igazgatóságba.

Ha azonban a pénzen kocsit venne, nem lenne a Kereskedelmi Bank igazgatósági tagja, Tehát annak a négy embernek azért kellett meghátnia, hogy a vezérigazgató a Kereskedelmi bank igazgatósági tagja lehessen. Meg kell jegyezni, hogy formailag is helytelen, hogy közlekedési vállalatnak annyi likvid penze legyen, sőt rezvedelmes e helyzet az egész piacra.

De az mindegy; a társaság nem fizet osztalékot; hallatlan észíóval bocsát ki új részvényeket, mikor nincs is szükség új pénzre, az alkalmazottakat kiuzsorázza, (reggeli; ötfől éjfél tízenketőt, dolgoznak, s csak minden harmadnap van egy szabad delutánjuk) a publikumot rakásra szorítja, csak azért hogy a vezérigazgató ur nagy ur lekessen a pesti piacon, hogy a bankok az ő kegyeiert eszenjenek s különösen azért, hogy igazgatósági tag lehessen s még negyvenezer forintot szerezzon . . .

Tehát mint legfőbb végzet, mint a sors maga, az a jómodu képezős ur mutatkozik, a kit egyszer vagy kétszer láttam már banketen Okonak, ügyesnek, mozgékonyak látszott, rendkívüli rajta semmi. Aligha rossz ember sőt azt mondják, a polgári tisztesség keretein belül eit mindig. Nagy szervező talentum és

szerencsés kéz. Előbb a lovakat, most meg a villamot úgy kormányozza, hogy csak úgy dül a sok finom pézaz mindazok ölébe, a kik vele összetartanak.

Hiba e ez, illik-e őt a nyilvánosság előtt bíróság elé állítani ezért? Azért a közönyös ügy vércseppért, amelynek a virágok ünnepep lekellett hullni, mert neki kevés mindaz a vagyon, amely magától szépen omlik a lábai elé, a mi neki kompetál. De nincs büve-baja annak, a mi jogos, neki az az évi negyvenezer forint kell, kerüljön bár negyven vércseppig is.

Meghalni végre is csak kell valamiben. Mi jobb mint a véletlen baleset. Szükség van ezekre, mert különben nem volna létjoga a baleset-biztosító intézeteknek. Talán egykissé merkant felfogás ez, de ha a pénz, nagy tömegben halmazódik össze, természetes, hogy nem lát többé semmit, csak magát. Emmaga a látóhatara, a lelkiismerete, az istene, a szeretője, minden célja. Érte van az élet és érte a halál, amely utóbbi lát-zólagos rossz intézmény, de lehet, hogy szerencsét hoz.

Jell'neknek hívták azt a kétségtelenül jóakaratu urat, a kit bizonyosan nem fognak bezarni az élet ama elpocsékoló négyesepp négy csepp nedűjeért. Sem jog, sem mód nincs arra, hogy törvény elé állítsák, mert a legbölcsebb és legegyszerűbb törvények össze gubanczolódnak addig, a mig hozzája érnek.

Ő nem csinálta a villamot, ő nem kocsi, sem kocsivezető, ő maga a becsületes, a jó-

ügyeinek tárgyalására ült össze. A bizottság rövid nyilvános ülésén felolvasásra kerültek a bejelentések és a bizottság rendelkezésére levő iratok, ezek közt egy Miklós nevű tanárnak levele is, a melyben el van mondva hogy Ugron megbizta a tanárt, hogy a pokrócgyár ügyében tanulmányokat tegyen és hogy azért nem lehetett a gyárat felállítani, mert kevés volt a munkaerő és kevés volt a pénz. Az iratok felolvasása után zárt ülésben tanácskozott a bizottság a határozatát délutáni 3 óra után hirdette ki az elnök. E szerint a bizottság a talpa szállítás dolgában nem látott összeférhetlenséget, mert meggyőződött róla, hogy Ugron mint termelő, a saját produktumát szállította. A pokrócgyár dolgában szintén úgy határozott a bizottság, hogy nem lát benne összeférhetlenséget. Ratkay L. bizottsági tag azt kívánta, hogy a pokrócgyárra vonatkozólag csak annyit konstataljanak, hogy ez idő szerint nem forog fönne összeférhetlenség, de a bizottság öt szavazattal egy ellenében elvetette ezt az indítványt. Ratkay László e határozattal szemben különvéleményt jelentett be.

Kvóta tervék. Becsből jelentik, hogy a kvóta-ügyben a korona döntése, a mely a napokban várható, nem egy fél, hanem egész esztendőre fog szólni és pedig 1901. július 1-én. A magyar képviselőházat a jövő hónapban királyi kéziratokkal október 2-ig elnapolják. A kvóta kérdést nem veszik le teljesen a napi rendről, hanem az ismét összeülő parlamenti ülésszak napirendjére tűzik és tárgyalni fogják, mihelyt Ausztriában a viszonyok annyira megjavulnak, hogy a kvótát parlamentárisan meg lehet állapítani, Széll Kálmán azt a benyomást merítette Bécsben, hogy ottan a közelre döntő lépés nem történt.

A Kossuth-szobor.

Mi van Kossuth Lajos szobrával? Hol keshed ez az ügy? Miért kell ennek az ügynek homályban maradnia? Történet-e valami e végből, hogy a magyar nemzet megörökítvén az újabb magyar história legdicsebb alakjainak emlékezetét, egyuttal bizonyosago: tegyen késő nemzedékek előtt is arról, hogy ez a korszak nem volt háládatlan az iránt, ki az új Magyarországot megterem-

hiszemű fálum, a kinek eszeágában sincs rosszat cselekedni. Szereti embertársait, de meggy a maga útján, a mely egy réteg millió, közben néhány vércsepp.

Vajon utja közben most megundorodott-e ettől az alkalmatlanságtól? Nagyon megnehezített-e azokra, a kik halálukkal elrontották az ünnepét? Mondják, hogy bár vérmes, lágy szívű ember, egy pillanatra sem gondolt arra hogy ezért be kellene záratni azt a közönséget, a mely élve maradt.

Mindenesetre könnyebben lehetne hozzáférni ezekhez, mint ő hozzá. Sok pénzbe kerülne, de é város talán megcsinálhatná, hogy régi bíraskodási jogából visszaszerezhetne valamit. Oh, megcsinált az ennél nagyobb dolgokat is. Vagy ha ezt még nem sikerülne megcselekedni, be lehetne csukadni néhány kalauzt. Sok közülök szívesen fogadná. Mert a halálra üzött vad nem kívánja úgy a pihenést mint ezek a tisztiruhás rabok.

Jelli ur, Jelli ur, ment-e már ön velük a kocsijukon haza éjjel? Láttá-e az emberét, hogy a kimerültségtől mily vadul forognak a szemei, a mikor a villamos erőt kieresztli. Nem él többé, csak a vad kötelezettségérzet tartja. A lelke megzavarodott; csak az okos ösztön fékezi, hogy bolondot nem tesz.

En nem haragszom erre az emberre, nem is ismerém. Messziről érdekel, mert kiválik a tömegből és uralkodik azon és nem a véletlen születésnél, hanem a rátermettségénél, egyéni erejékel fogva. Ez valaki és azért a kis za-

tette? És ha nem történik semmi, a mint hogy csakugyan nem történik: mi ennek az oka? Méltán kíváncsi ezekre a kérdésekre az ország hazafias közvéleménye.

Ratkay László a képviselőház mult ülésén szóva tette ez ügyet. Interpellációt intézett a belügyminiszterhez. Azt kérdezte a tőle, mint illetékes tényező: hajlandó-e intézkedni, hogy Budapest főváros, mint a Kossuth Lajos szobrára és siremlékére gyűjtött alap ez idő szerint kezelője, minél előbb teljesítse az adakozók óhaját?

Széll Kálmán adós maradt a válaszzsal. Pedig ilyen kérdésre nyomban kellene felelnie. Miért késlekedik? Hat nincsen Magyarország miniszterelnökének Kossuth Lajos szobra ügyében? Talán csak nem kénytelen arra i Becsből kéri u asitást, hogy mit válaszoljon Ratkay interpellációjára? Mi köze Becsnek ehhez a dologhoz? Hat olyan hitvány, rabszolga nemzet vagyunk mi, hogy legszeatebb kegyeletés érzéseink nyilvánítására is a bécsi hatalomtól kell koldulunk engedelmet? Pedig így van. Minden jel arra mutat, hogy a hatalmi tényezők lomtárba akarják dobni Kossuth Lajos szobrának ügyét, a minthogy oda dobták a szabadság-szobor ügyét is.

Hogy nincsen elegendő pénz a szoborra. Ez csak közönséges kibuvó. Ha ez lesz a miniszter felelete: akkor csak leleplezi azt a szomorú és szégyenletes igazságot, hogy a magyar nemzetnek nem szabad a maga hazafias kötelességét teljesíteni. Mert ha nincsen még elegendő pénz a szoborra; ha a nemzeti társadalmom áldozatkészségéből összegyűlt alap nem elegendő; akkor tessék gondoskodni arról, hogy kiegészítsék.

Igazsága van Ratkay Lászlónak, mikor azt követeli, hogy a kormány törvényhozási uton gondoskodjék a Kossuth-szobor fellátásának költségeiről. Ki lehet olyan hitvány a magyar parlamentben, hogy erre a célra ne szavazza meg a hiányzó összeget? Hat szükség-e a ma élő nemzedéknek megmagyarázni azt, hogy ki volt Kossuth Lajos? Hogy mit köszönhet neki a magyar nemzet? Hálaival tartozik neki, kegyelettel dicső emlékeztetének minden magyar ember. A legelsődtől a legszegényebbig.

Igen, a legelsődtől. A magyar király sem zárkózik el a magyar nemzet közös érzés világtól. Ha ezt teszi, rosszul teszi. Kossuth Lajosnak köszönheti a nemzet is, a király is, hogy a mai Magyarország leghatalmasabb tá-

varért, azért a négy pünkösdi koporsóért nem kell elítélni. Még a negyven ezer forintáért, az okatlan mohóságaért sem bánthatam.

Hanem egyért beáratnam. Azért az egyért, hogy tizenegy óra hosszat dolgoztatja a harminczöt forintos embereit. Tizenegy órai munkát egy napon, teljes lélekjelenléttel és ezért egy kis falast, egy kis ruhát dob oda a rabjának vagy alkalmazottjának, a hogy ők arczatlan eupheniával nevezik. Ez az ügyes ember, meglássák, végkepp behozza ide az amerikai erkölcsöket. Magam is kezdem érteni, mi az a lincselés.

Nem szabad szerencsétlenkedni. Ügyész ur, esküdtbírák, igazságügyminiszter, felséges király ur! nem lehetne vagy tizenegy napra hűvökre tenni e jókedvű, poczakos kis embert, a ki annyi munkával él maga is, hogy nincse ideje kün gondolkodni, hogy mi lesz ebből?

A magányban talán mégis rájönne, hogy az a négy vércsepp az semmi. A ki meghalt, az pihen. De valami azoknak az embereknek a szenvedése, a kik a szörnyű megerőltetésben nap nap után meghalnak és nem pihenhetnek.

Jobban szeretnék szép lányokról novellát írni, mint elmélkedni Jellinek urról, — ezt elhihetik nekem. Az sem az én mesterségem, hogy pénzügyi dolgokról beszélek. Mi köze egy magyar bellitrista írónak a pénzhez. Valóban semmi. De nezn! csak szabad.

A mint terjeszkedik, embertelenül gyarapszik, a mint ráhull négy vércsepp.

mogatója a trónnak, leghivebb őrzője a korona tekintélyének. Kossuth Lajosnak köszönhető az az alkotmány, melynek alapján uralkodik a kormány, él a parlament és áll a magyar király is.

Mi oka lehet annak, hogy a hatalmi tényezők még most is félnek Kossuth Lajos nevével s remegnek attól a kötelességtől, melyet a hazafias kegyelet rájuk ró? Tessék nyíltan beszélni! A magyar nemzet nem akar osztotni abban a szégyenben, mely együtt jár a hazafias kötelesség teljesítésének elmulasztásával. Ha van fikarcnyi értéke szabadságunknak és ha becsülik valamicskere a magyar nemzet közérzetét: akkor nem lehet semmiféle akadálya se a Kossuth-szobor felállításának, se a magyar szabadságharc emlékezetéhez fűződő nemzeti kegyelet szabad lerovásának. Ha pedig van ennek akadálya; akkor csakugyan hitvány ez a mi korszakunk és hitvány e kor minden hatalmi tényezőjének gondolkozása.

Egy derék tanító ünneplése.

— Saját tudósítónktól. —

H. Hadházi, 1900. jun. 18.

A h-hadházi ev. ref. tanító-testület Simon Károly testületi elnök tiszteletére a tanítói pályán eltöltött negyedszázados működése alkalmából f. hó 16-an egyszerű, de annál lélekemelőbb ünnepélyt rendezett.

Az ünnepélyen képviselve voltak, a helybeli ref. egyházközségi a község az alsószabolcs hajduvidéki ev. ref. egyh. m. tanító-egyesület és a Gönczy-egylet.

Az ünnepeltet a helybeli tan. testület nevében Kóti Jeremiás tanító üdvözölte, ki egyszerű, keresetlen szavakban kifejezést adott annak a szeretetnek, ragaszkodásnak, melylyel őt első sorban tanuló társai körülveszik, kifejezést adott az ő fáradhatatlan munkásságának, melyet úgy a tanügy, mint a közügy terén annyi éven keresztül kifejtett, s melynek hatása mindkettőre csak áldásos volt. A tan. testület nevében a szeretetnek, ragaszkodásnak zálogául egy diszes ezüst pohárral ajándékozta meg.

Az alsó szabolcs-hajdu vidéki ev. ref. egyházmegyei tanító-egyesület nevében Lávay Imre egyesületi alelnök üdvözölte az ünnepeltet, mint a kit az egyesület 21 évvel ezelőtt állított az elére s azóta mint elnökét tisztelheti benne, ki a számára kijelölt helyet évről-évre példásan töltötte be és akit az egyesület mintegy 150 tagja ma is örömmel, büszkeséggel, tekint vezéreül, példányképeül. A tanító egyesület nevében egy szintén igen diszes ezüst gyertyatartóval ajándékozta meg.

A Gönczy-egylet nevében, melynek az ünnepelt derék munkása, alelnöke Csúrka István egyleti titkár üdvözölte. Igen szép hasonlatokkal bizonyította, hogy az ünnepelt érdeme: jelleme, tevékeny széleskörű munkássága elismerésre méltó a nyilvánosság előtt is, kiben azon kiváló tulajdonságok melyek őt sokak sorából kiemelik, nemcsak mint tanítóban, de mint emberben is csoportosítva vannak, míg sokakban ezen jó tulajdonságok csak szétszórva találhatók meg. Majd felolvasta a debreczeni tkp. tanár urak üdvözölő levelét, melyet mint volt kiváló tanítványukhoz intéztek.

A közönség nevében Csapó László főbíró üdvözölte, végül az ev. ref. egyház nevében Szabó Lajos lelkész, ki beszédében különösen azt hangsúlyozta, hogy ha milliókat költenek is a községek, városok iskolára, holt tőke az, ha a tanügy nem eléggé ügy-

büzdő, hivatást odaadással teljesítő tanítók kezébe van letéve. Örömmel üdvözlő az ünnepeket, mint a tanúgynek lelkes, ügybuzgó munkását, ki éppen a h.-badházi ev. ref. egyház szolgálatában töltött el a 25 évből legtöbbet.

Az ünnepeket meghatottan köszönte meg a jó kívánatokat, a tiszteletet, szeretetet, ragaszkodást, melyek ezek alkalommal is kifejezést adtak, tiltakozik azonban az ellen, hogy ő ezen ünnepeket rászolgált volna: neki oly nagy érdemei egyáltalában nincsenek, melyeket neki érdemül tulajdonítanak; sokan vannak, kik annyit tesznek, mint ő mégsem ünnepelek. Ő nem barátja a külsőségek ünnepeket, ez az ő természetével ellenkezik, éppen azért ha az ünnedély rendezéséről sejtette volna: azt minden áron megakadályozta volna. (Ez azonban nem történt meg, mert csak előtte való nap hozatott tudomására, mikor már bevégezték ténnyel állott szemben.)

Megjegyzem végül azt, hogy az igazi jóakarat mindig megvolt benne s ily értelemben elfogadja es nagy köszönettel veszi az elismerést s továbbra is azon lesz, hogy a mennyi áldozatot testi és szellemi ereje kibír; annyit örömmel visz mindenkör a tanúgy, általában véve a közjó oltárára.

—ó.—s.

H I R E K.

A csonka czimer.

Magyar czimer kereszt nélkül...
Biz' a' csonka!
De a néppárt hívét gyászba
Nem ez vonta.

Csonka-é a magyar czimer?
Sohse kérdi,
Hisz' ő nem a szent keresztet
Bánja, felti.

Nyarsnak nézi a keresztet
Ez a néppárt,
S szívesen is felhuzna rá
Sok jó prédát.

S keresztet csak azért tűzne
E házára,
Hogy hazánkat huzza ozt e
Keresztjára.

* Stefánia és a jótékony nőegylet.

A debreczeni jótékony nőegylet tegnap délután Veressné Szathmáry Teréz elnökle alatt választmányi ülést tartott. Az ülés legfontosabb tárgya gróf Lónyai Eleménné, Stefánia főherczegasszony lehelének telolvasása volt, a ki arról értesítette az egyesületet, hogy a nevét viselő leányvárház védnökségéről lemond. A választmány nagy sajnálkozással vette tudomásul a lemondást, egyben elhatározta, hogy újból felkéri a fenséges asszonyt a védnöki tisztt elfogadására. Teszi ezt annyival is inkább, mivel a lemondás inkább formális, s már volt reá eset, hogy új felkérés esetén a fenséges asszony teljesítette a kérelmet. A gyűlés másik tárgya a titkár Koncz Ákos székfoglalása volt. Az új titkár S. Szabó József üdvözölte, mire ő melegen hangon válaszolt. Ezzel a gyűlés véget ért.

* **Polgármesterünk Karczagon.** — A karczagi földmives iskolát tegnap avatták fel nagy ünnepélyesség közepette, melyen ott volt D a r á n y i Ignác földmivelesügyi miniszter is. Debreczen városát ez ünnepen mint már említettük S i m o n f f y Imre kir. tanácsos polgármester és K i r á l y Gyula tanácsnok képviselte. A tisztelgések során a polgármester Debreczen város nevében üdvözölte Darányit, a ki szep szavakban köszönte meg a tisztelgést s üdvözlét küldte az Alföld e nagy metropolisának. A polgármester és kiserete ma érkezett vissza Debreczenbe.

* **A mentők vizsgálja.** A debreczeni önk. mentőegylet tagjainak kiképezetése annyira előrehaladt, hogy az egylet vezetősége szükségesnek látja az elért eredményt már most bemutatni. E végből a jövő vasárnap a tűzoltó laktanya udvarán nyilvános vizsgálat lesz, melyen a mentők bizonyoságot tesznek majd képességeikről s tudásukról. Az érdekesnek ítérendő vizsgára előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

* **Veszedelemes kutyaharapás.** A Móricztelepnél tegnap nagy szenzációja volt. Azt rebesgették a lakosok, hogy veszett kutya jár a telepen, veszélyeztetvén a lakosok biztonságát. A hírek volt alapja még pedig nagyon szomorú. Tegnap délután ugyanis R a f a e l Mihály móricztelepi lakos udvarára beugrott egy egy nagy lompos komondor, s R a f a e l n e k az udvaron játszadozó Mariska leányára rontott, s azt mellén több helyen megharapta. A kétségbeesett szülők első pillanatban leányukhoz futottak a kiből csak egy patagzott a vér. Aztán fogtak a kutya üldözéséhez, de azt nem lehetett elcsipni. Annyi azonban mégis megtudták hogy a kutyanak B a r n a János móricztelepi lakos a gazdája. Rafaelék jelentést tettek az esetről a rendőrség bűnügyi osztályánál, a hol a vizsgálatot megindították. Rafael Mariskát valószínűleg felviszik a Pasteur intézetbe.

* **A pénzügyi tisztvisék kuglizójának közgyűlése.** Városunk intelligens elemének ez a több, mint három évtized óta virágzó nyári szórakozó helye tegnap vasárnap délután tartotta meg évi rendes közgyűlést. Az örökös elnök S z u n y o g h Sándor p. ü. igazgató akadályozva léven a megjelenésben, K o n c z Elek elnök vezette a gyűlést, melyen felolvastak a múlt évi pénztári kimutatást s számvizsgálói jelentést. A számvizsgálók véleménye folytán O l á h Károly tanácsnok indítványára vissza állították a régi játékdíjakat, mihez képest július 1-étől fogva kuglizásért játszma pénz egész délutánra 20 fillér; új kártya: 1 korona 60 fillér, új játszott kártya díja: 80 fillér. Nagy vita kerekedett ebből, melyben az ellenzék S i m o n f f y Pista képviselte, de a gyűlés óriás többsége a játékdíjak emelését mondta ki. Megválasztották azután a tisztikart es választmányt a következőkép: Örökös elnök hivatalból a m. kir. pénzügyigazgató: S z u n y o g h Sándor; elnök: K o n c z Elek; alelnök: D a l m y Kálmán; főjegyző: O r o s z László; aljegyzők: O r o s z Sándor és dr. N a g y Kálmán; pénztárnok: S z ü c s János; gazda: dr. B o r b é l y Imre; számvizsgálók: V e t é s s y Béla és K o m l ó s s y Miklós; választmányi tagok: Géresi Kálmán, Dalmy László, Bartha Ferencz, Szabó Antal, Balázs Ödön, Konrad Samuel, Hutflész Kázmér, Francis Jenő, Fényes Gyula, Molcsányi János, Csóka József, Tamássy Béla, Steinacker Sándor, Sepsy Dező, Tóth Béla, dr. Tüdős Kálmán, Hadházy Ferencz, Oláh Imre, Borbély József, Szabó István, Nánassy Miklós, Oláh Károly és Csath Zsigmond.

* **A mai esküdtzéki tárgyalás.** Ma délelőtti tartotta a debreczeni kir. törvényszék a második ciklusban az első esküdtzéki fő tárgyalást. Tacsai János fiatal bősörményi

legény rablási bűnügye került tárgyalás alá. A tárgyaláson dr. Szeőke István bíró elnökölt. A tanácsban részt vettek: Kolbenhayer és dr. Oláh bírák. A közvédat dr. Nagy László kir. alügyész képviselte, A védelmet dr. Ozory István főiskolai jogi dékán gyakorolja. A tárgyalást délben a törvényszék délután 4 óráig elhalasztotta, mert egy fontos tanu eset csak akkorra érkezik meg.

* **Nyugalomba vonuló igazgató.** A h. bősörményi gymnásium érdemes igazgatója K o z m a Sándor hosszas és áldásos tanári működés után nyugalomba vonul. Kozma Sándor három évtizeden keresztül volt a tanúgy lelkes munkása, s mint ilyen kiváló érdemeket szerzett. H. Bősörmény városa a távozó igazgatótól ünnepélyesen vesz búcsút e hó 24-ikén. Az ünnepély sikeresnek ígérkezik, amennyiben részt vesz azon a búcsuzó igazgató volt tanítványainak hatalmas gárdája, s a H.-bősörményi egyházi és világi hatóságok.

* **Csontváz a csatornában.** H.-Bősörményi tudósítók írja. A Nánási és Polgári utcák keresztelésével levő megyei hidat javították a munkások. A mint ez ásást eszközölték, a hid alatt egy ép emberi csontvázra bukkantak. A csontváz nem fekvő hanem ülő helyzetben volt, mintha egy gödörbe dobott emberé lett volna. Tudósítók írja, hogy a vizsgálatot nem indították meg ez ügyben, s csak úgy csendesen elföldeltek a csontokat. Pedig kar volt. Ki tudja milyen eltitkolt bűntények jött volna nyomára a törvényszék.

* **Aranylakodalom lopással egybekötve.** Debreczen környékét valóságos elárasztják azok a hazátlan sátoros cigányok, kik abból élnek a mit lopnak. A múlt hét végén is hatalmas karaván bolyongott a debreczeni és h.-bősörményi határon. Minek utána Bősörményben egyet-mást elcsentek, nagy gaudiummal telepedtek egy buzavetés mellé, hogy megtartsák az ezüstgombos, nagy bajuszu cigányvajda aranylakadalmát. A h.-bősörményi mezőőrök azonban megzavarták a készülő lakzít, s Debreczen felé akarták kísélni a kóbor cigány csapatot. A füstös képű népség nem vett jó néven a lakadalom megzavarását fenyegetőzni kezdett. A szoboszlói mezőőrök — a kiknek nincs fegyverök — egy vasuti őrtől kölcsönkért flirtával tartották azután fel a fegyelmet. Átkisérték a debreczeni határra a karavánt, s itt szélnek eresztették őket. A purdék első dolga volt becsatangozni a környéket. A mi elemelhető volt, azt a szomszéd tanyákból elvitték, s egy buzavetés tövében meglepedve, lovaiknak lekaszáltak egy csomó zöld búzát. Mikor elhelyezkedtek, a lopott csirkéket, libákat megsütötték, a lopott borral felt kulacsokat elvették, s csaptak olyan mulatságot, hogy zengett bele a környék. Természetes dolog, hogy az aranylakadalomról a debreczeni mezőrendőrség nem vett tudomást.

* **Medárd napja.** Nevezetes nap volt pénteken: Medárd napja, melynek az ősi időkből származó, szájról-szájra szálló hagyomány nagy jelentőséget tulajdonít. Ha a vén Medárd könnyei megerednek e napon, akkor negyven napig esik az eső. Attól függ természetesen az esőzés állandósága, hogy Medárd napján hogyan esett. Ha egész napon esett, akkor negyven napon szakadatlanul tart az

eső; ha pedig csak egy kis nyári permet esik, akkor negyven napon át minden nap lesz egy kis nyári eső, a mely a port elveri. A hosszas tapasztalatok e hagyomány megbízhatósága mellett szólnak. Hát könnyezett pénteken a vén Medárd.

* **Eljegyzés.** Klein Leopold eljegyezte Fischer Gizella kisasszonyt Debreczenből.

* **Évzáró ünnepély a Dócziban.** Szép közönség jelenlétében folyt le tegnap délután a Dóczy iskola évzáró ünnepélye. A tanári kar valóban oly kedves és élvezetes programot állított össze, a szereplő növendékek pedig oly bravúrral állották meg helyüket, hogy a közönség, mely színülig megtöltötte a termet, mind-n szám után zajos tapsokban adott kifejezést tetszésének. Nagy tetszésben részesült az intézet énekkara, mely több ízben szerepelt a programmon, megépően egybehangzó énekszámaival. Két kis szindarabot, illetve kivonatot adtak elő a növendékek, kik között első helyen kell említenünk Budaházy Gizit, Konrád Irént, Juhász Adélt, Siklósnát, Polgár Annát és Adler Veronkat. Mindnyájan ügyesen állották meg helyüket a játékok a buzgó betanításra s a szorgalmas betanulásra vallott. Számos tapsot arattak a szavalatok. Az intézetben tanult minden nyelven adtak elő szavalatokat. — Igy Abraham Alice és Felek Janka Tell Vilmosból németül, Dóczy Irén és Lakatos Gizella Pompától, illetve Ábránytól, Wesszter Malvin és Szathmáry Erzsike pedig francia nyelven adtak elő igen sikerülten. Rendkívüli temperamentummal játszottak zongorán Bugyi Irma. — Poosch — Margit, és Kálmán Margit; A szereplők mindnyájan megállták helyüket a közönség azon meggyőződéssel távezett az intézet falai közül, hogy ahol a növendékek mint műkedvelők ily szorgalmat fejtenek ki, ott bizonyára nagy előmenetelt tanúsítanak az iskolai tárgyában is, s mindkettőben a tanári karnak tulajdoníthatjuk a siker oroszán részét.

* **Hajdumegye és Debreczen állategészségügye.** Hajdúvármegye és Debreczen város területén az elmúlt héten a következő állatbetegségek fordultak elő:

Hajdu vármegyében. Lépfene: b.-ujvárosi j. H.-Hadház 1 u.
Rühkór: nádudvari j. Földes 1. u. Kaba 1 u. Szováth 2 u.
Sertesorbáncz: b.-ujvárosi j. B.-Ujváros 1 m. C-ege 1 p.
H.-Nánás v. 1 u.
Sertésvész: b.-ujvárosi j. B.-Ujváros 1 t. Csege 1 p.
nádudvari j. Nádudvar 1 t.
H.-Böszörmény v. 1 u.
H.-Nánás v. 1 u.
H.-Szoboszló v. 1 t.
Debreczenben. Vetzetség: 1 u. Sertesorbáncz 1 u.

* **Vigéczek az anyakönyvi hivatalban.** Az üzletkötésekben a mi vigéczek is haladnak a korrallal. Az ügyességük, furfangjuk, mozgékonyaságuk sőt mi több, a rossz nyelvek még azt is mondják, hogy szemtelenségük is bámulatra méltó. Nem is gondolná az ember, hogy férdőznek az ügyes ügynökök a közönséghez. Azt már tudtuk, hogy igen sok kereskedő abból él, hogy a hivatalos lapban szemmel kíséri a kinevezéseket s a kine-

vezettet azonnal levéllel és árjegyzékkel keresi föl. A biztosi ügynökök azonban az új házásokat keresik föl, s a lagzi után igen gyakran alkalmatlankodik a vigécz és zavarja a mézes hetek boldogságát toladásával. A vigécz ugyanis a házasság felek és születendő gyermekeik életé akarja biztosítani és szó ami szó, a legtöbb ügyületet már így kötik. Tíz helyről kidobják, míg a tizenegyeikenél sikerül az üzlet.

* **Német levelezés hivatalosan.** A csés kir. szabadalmazott Dunagőzhajózási társaság Barcstelepen levő fiók ügynöksége úgy látszik, nem tudja, hogy Magyarországon van, ahol a társaság minden ügynöksége tartozik az állam nyelvét használni. Ez a derek kis fiók ügynökség, amelyre Göre Gábor bíró ur bizonyára azt moodana, hogy e. m. a f. nem akar tudni arról, hogy Magyarországon van s németül levelez. A nyomtatványai is németek s rikit is fönn a czéger illetéknél: Erste k. une. k. P r i v. Donaudammsschiff fahrt Gesellschaft, Agentie in Barcstelepe. Jó volna, ha a magyarországi igazgatóság a körmere koppintana a barcstelepi Agenturnak.

* **Aki katonai temetésre vágyik.** — Nagy katonai parádével temették el tegnap az öngyilkos borosjenői honvédhadnagyot, Kapa Ferenczet, a kinek az ez az atyja Nagyváradon nyugalmazott erdész. Vegignézte ez somoru menetet Dudás Tódor is, egy tizenhat éves suhanc. Megtetszett neki a sok fényes egyenruha egyaráson, meg a katonazenekar lassu méltóságteles muzsikája és hogy olyan sok katona megy a halottas kocsii előtt szigoru gledében, mint ha egy tábornok előtt mennének el. A szegény Dudás Tódor az együgyü eszével azt hitte, hogy ez a sok fényes parádé, muzsikaszó, minden öngyilkosnak dukál.

Haza ment tehát és revolverrel a torokába lött. Mikor megkérdezték, hogy miért tette ezt, bevallotta, hogy a szép temetés kedvéért akar meghalni. Most súlyos sebbel fekszik a kórházban és viaskodik a halállal, hogy még se keljen neki temetést rendezni semmilyet se.

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon ismerősök, rokonok, általában a nagyszamu közönség, nem különben a nyomdász egylet, kik megboldogult Gyula fiam végtisztességén megjelennek, s ez által fájdalomukat némileg enyhítették; fogadják halás köszönetemet; — Debreczen, 1900 Junius hó 18. idösb Forgács Sándor és gyermekei,

* **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe** Értessittemek a t. tagok, hogy a Deák Ferecz utcai izr. templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben fog tartatni Köznapiokon reggel 6 órakor este fél 8 órakor Szombat és ünnep napokon d. e. 9 órakor d. u. 5 órakor. Péntek és ünnep napokat megelőző este 7 órakor.

* **Verekedő géplakatosok** Lévai Sándor, Szikora Imre, Zombor Ferenc tegnap az ünnep tiszteletére leszivtak magukat. Így történt aztán, hogy az erdőről hazafelé tartó Palóczy Sandornét megtámadták ütlegelni kezdték a sétáló közönség mulattására. A hős lakatosokat utcai botrány okáért fogják megbüntetni.

* **Uj napilap Nagyváradon.** Nagyváradon új napilap indul meg. — A fővárosi kros napilapok példája nyomán, a mit már Szegeden is követtek: Nagyváradnak is lesz kros napilapja. — Az új napilap szerkesztője Halász Lajos lesz, az ügyes tollu nagyváradii újságíró, aki ki épített a Nagy. Napló szerkesztőségének kötelékéből.

* **Doktor kisasszony.** Harsány eljenzés hangzott fel e hó 16-án a tudományegyetemen a doktorra avatás alkalmával. Harmincz

fiatal jelölt várta a doktori diplomát, köztük Schmidt József volt államtitkár leánya Schmidt Maria is. A fiatal leány, a ki bámulatos szorgalommal és ritka intelligenciával végezte a filozófiai fakultást, nyugodt biztonsággal lépett a tanári kar elé. Mikor diplomáját átvette, harsány eljenzés hangzott fel és számosan gratuláltak a volt államtitkárnak és az új doktorának.

* **Találatott.** Csapó utcán egy pénztárca pénzzel találatvan, igazolt tulajdonosa átveheti az I-ső ker. kapitányságnál.

Színház.

A nagyváradii új színház neve. A legutóbbi nagyváradii közgyűlésen hosszas vita fejlődött ki a felett, hogy a most felepitett állandó színháznak mifele nevet adjanak? — Többen azt indítványozák, hogy mert a város építette fel a színházat, legyen a neve »Városi.« Dr. Váradi Zsigmond pedig azt indítványozta, hogy nevezzék el »Szigligeti Színház«-nak, Szigligetiről, Nagyvárad szülöttéről. Elnök szavazást rendelvén el a két indítvány felett, a szavazatok egyenlő arányban osztottak meg. Az elnök, dr. Bulyovszky J. polgármester döntött a Váradi indítványa értelmében s így a nagyváradii színháznak neve ez lesz: »Szigligeti Színház.« Arról is értesülünk különben, hogy a színházi bizottság mostanában vizsgálta fölül a társulat névsorát, amit Somogyi igazgató a bizottság elnökéhez beterjesztett. A tanácskozás során azt a határozatot hozta a színházi bizottság, hogy néhány tagjával Kaposvárra randul, hogy Nagyvárad jövődö színészeit meglátogassa s személyes meggyőződést szerezzen a társulat művészi értékéről. A társulat jó része ugyancsak okt. 1-én lép új szerzőesébe, de amit most fognak látni, az is bizonyára ki fogja elégiteni a nagyigényű nagyváradii urakat. Eddigi dispoziciók szerint valószínűleg juu. 24-én érkeznek a nagyváradii Kaposvárra. A vendégek sorában lesznek: Hoványi Géza dr. takarékp. igazgató, a színházi bizottság elnöke, Bulyovszky J. dr. polgármester, Rimler Károly főkapitány, Mezey Mihály közjegyző, a bizottság alelnöke, Dési Géza dr. a bizottság jegyzője, Kunz Gusztáv, továbbá Sas Ede, a Nagyvárad szerkesztője, Marton Manó, a Nagyvárad h. szerkesztője, Fehér Dezső, a Nagyváradii Napló szerkesztője és Szűts Dezső városi aljegyző.

Jókai Mór párisi utja.

Koszorus írónk, az agg költőkirály, Jókai Mór most tért haza ifju nejevel párisi utjából. Ott Párisban, a világ fővárosában, a hol nekünk szinte elképzelhe ellenül fejlett szellemi élet lüktet, ünnepekké öt hódoltak neki, rajongtak érte. Fényes világires nevek azok, a melynek viselőiről olvastuk hogy ott voltak Jókai Mór ünneplői között.

Jókai Mór most itthon van, Nagy lelke csordultig tele van benyomásokkal. Mindazt; a mit látott és tapasztalt meg fogja írni, gyönyörűségére a magyar olvasóközönségnek. Első itt következő irását a Magyar Nemzet szerkesztőségéhez intézte az agg költőkirály.

Kedves barátom!

Olyan vagyok mint a ki most vetette le magáról a buvárkészüléket, melyben a tengerfenék csodavilágát villanyfénynél körül bámulta. Még zug a fejem még káprázik a szemem a hallottaktól és látottaktól.

Bizony új világ én előttem Páris. Magsa a világváros, azóta hogy utoljára láttam (22 év előtt) megnagyobbodva, kifejlödvé megszépülve, de főképpen meglevenüve! (Akkor olyan csendesség volt benne) Beone a soha (se éjjel, se nappal) pihenést nem tartó nyüzsgő zajos közélet: Páris éjjel, Páris nappal, olyan mintegy fanasztikus álom. És a világváros közepén a varázslatként emel-

kedett világiállás, a művészet, az ipar, az emberi találékonyság számbavehetően csodáival, a kerek föld népek jellemzetes sajátágaival, a mindennemű pompa és gazdaság daradicsoma, a minék szemléletében ha kifáradtunk sietünk a múlt századok művészi csarokaiába, a hol a hahabálások alkotásai éreztetik velünk saját balandó voltunkat. Paris környékén is annyi a tüneményes, az örökszerű, hogy a képzelet szárnya felkand, míg végig repül rajta. Szóval a mit más ember mulatságnak nevez, az élvezetek egész kaleidózkopja! (No, hisz ez otthon is van elég; csak hogy ott elkerülhetem, de Párisba meg kell azt is ismerni.)

De hát mindez hirtelenjén mi a dolog — nekem is, másnak is, — Párisban — de a mi ünnepe, a mi emberföldi volt itt — tem alatt rám nézve az a francziák kiünte ó rokonszenve a mi szegény magyarral nemzetünk iránt, melynek oly fényes tanújeleivel találkoztam, melyről alig hiszem el hogy ébren átéltém, melyeknek az értékét meg igazán fel sem tudom becsülni. Idő kell hozzá, míg rendbe tudom szedni az eszméimet, számot adni magamnak a benyomásokról, a tapasztalatokról, a csendes nyugalom az en árnyékos faim alatt, hogy azokat megirhassam. (Parisban lehetetlen volt írnom.)

Irni fogok a világvárosról magáról, közéletéről, környékéről, — színházairól, — mulatóhelyeiről, — muzeumairól, — repülőnepeiről.

Aztán a kiállításról, a nemzetek pavilionjairól, nappali és éjjeli világításban.

Azután a Párisban lakó magyarokról, akik becsületet, vagyont, tudást szerezni települtek ide.

De legtöbbet a francia írókról, a kik valóságos a párisi világ arisztokráciáját képezik, a kik vezetik a közveleményt és a kik a mellett grand seigneurök. Egy olyan nevezetes estelyt, mint a minőt a Figaro saját palotájában adott, a világ sok milliomos bankárai sem utáozhatnak, közönség tekintetében.

Irni fogok arról az igaz spontán szeretetről, melyivel a francia írók legkiválóbbjai beönmeg a magyar irodalmat megismertették, a hölgy írókról, akiknek hódolatteljes hálaival tartozom.

És aztán még valamiről, amiben csak nekem volt szabad részesülnöm. Arról a csodaszzerű összefüggéseiről a velem egy ügyért harczolt öszszeszázados kortársaknak, a kiket negyvenötvenéves múlt emlékei hoztak velem össze, a magyar kolónia. A francia tudósok és írók és Horvát Emil barátom által rendezett lakomakon, a kik szövetséges társaink voltak a szabadságért indított nagy küzdelmeinkben, a kikkel valamikor (mint ifjú férfi) kezelt szorított levelezésben álltam, a szabadság bajnokainak szolidaritását kötöttem a kik most is hű bajnokai a szabadságnak, ősz fajjal, mint akkor voltunk, tekintélyes nagy emberek. Oh be jól esett ezt egymásnak elmondani! Az ősz bajtársak meg is tanultak két szót magyarul: «Éljen Magyarország!» a poharkocintáshoz.

Irni fogok sok minden egyebbről csak engedjétek egy kis időt rá, aztán azt is engedjétek meg, hogy leveleimet a «Magyar Nemzet» és a «Pesti Hírlap» között osszam meg, mert azokat egy lap meg nem győzi.

Legvégül hagyom pedig az emlékeztető fogadtatást, melyben a francia köztársaság einöke, monsieur Loubet részesített Párisban létem utolsó napján. Rám nézve ez felejthetetlen örök emlék marad. De ha én mindazt elmondanám, a mit a francia köztársaság einöke, barátom Melet Xavér és én előttem mondtunk Magyarországról és nemzetünkről, — az osztrák testvérek még tíz perccel följebb emelnék a kvótánkat.

A viszontlátásig!

Öregetek
Jókai Mór.

A queretarói véres napok.

— Miksa császár kivégzésének körülményei. —

Egy Sterzai Marianó nevű fiúmei révkalauz azt adta elő, hogy utoljára ő volt Miksa mexikói császár mellé szolgálatra beosztva s ő kísérte ki a kivégzés színhelyére. Ez az előadás nem felel meg a valóságnak.

Varjassy Bela császári mexikói huszár kapitány előadása szerint is egyedül egy magyar közhuszár, Tüdös József volt az, a ki ott maradt császára mellett annak végrehajtásáig s lefogta a haldokló fejedelem szeméit. Tüdös József — a kinek most a Kölcsey utcában van vendéglője — a ki ezidő szerint a Józsváros egyik tekintélyes polgára — a következő részleteket mondta el a queretarói véres napokról:

— Miksa császárnak én, Tüdös József nem voltam szolgálója, hanem huszár voltam abban a magyar huszárezredben, mely általában a szerencsétlen uralkodó kíséretét képezte. A mexikói uralkodó Miksa császár kíséretében közvetlenül 2000 ember ment, többnyire magyarok. Ezek közt voltam én is. Ezen kívül ment gr. Thun tábornok és Van der Sminen belga ezredes vezérlete alatt 12.000 ember. Miksa császár magyar huszárezredébe közlegényként beült sok tiszt is, mint pl. Horváth Lajos huszárnagy, több báró és gróf, mint a Zichy, Babarczy, Vodicky, Auersperg és Lechtenberg magnás családotk tagjai. Mikor Mexikóba érkezünk, a felkelők Veracruz mellett megtámadták Van der Sminen ezredes belga katonáit és azokból 700-at felkoncoltak. Sorunk 1866-ban kezdett rosszra fordulni, midőn Sarolta császárné eredménytelenül járt III. Napoleonnal és IX. Pius pápánál, hogy férjének segítséget könyörögjön. Közben megérkezett a hír Orizába, hogy Sarolta császárné Rómában megőrült. — Ekkor már a franciák, osztrákok, belgák mind elhagyták a szerencsétlen fejedelmet, csak egy csapat magyar huszár tartott ki mellette. Diaz, a felkelők vezére, 1868. jun. egyik vasárnapján vonult be Queretaróba. A császárt elhagyták, kísérete kegyelemre megadta magát, Miksa császárt megem, ekkor folyton velem voltam, egy kath. templomba zártak. A mexikói felkelők tisztjei jól bántak velünk, sőt alkalmas adtak a felségének a menekülésre. Ne messze a fogházunk gyanánt szolgáló templomtól volt Miksa császár istállója. Ott 30 paripa volt a lovaszokkal. Könnyen oda juthatunk volna, mert az örök nem igen vigyáztak ránk. Miksa császár néha hajlandónak is mutatkozott a menekülésre, de azután ismét meggondolta magát:

— Egy császár nem szökhet el, mint egy közönséges ember — mondta. Azután megöngy is minden elveszett!

Jun. 19-en a vesztőhelyre senki sem kísérte a császárt volt katonái és honfitársai közül, csak én. A megremült nép még egy fogatot sem adott, hogy onnan a császárt a kivégzés helyére szállítsuk. Én rekviráltam a császár költségén egy rossz kocsit, két gébével, amelyen azután ő felsége az utolsó utat megtette. Az osztrák követ, Lági, a kivégzés napján elbujt s meg Miksa császár orvosa, egy dr. Bach nevű osztrák is megszökött. Velem adatott fel a boldogtalan fejedelem az akkor St.-Louisban székelő Juareznak egy táviratot, melyben arra kérte, hogy ne lövesse arcba. Ezt a kérelmet teljesítették is. Nem igaz, hogy Miramont lötték volna először agyon, mert a császár elsőnek állt a halált oszító golyók elé, csak azután került a sor Miramontra és Miára. A sortűz egy 18 éves hadnagy vezényelte, a ki azelőtt tiszt szolga volt nálunk. — Ez is osztrák fiú volt, fölünk átszökött a fölkelőkhez s ott hadnagy lett belőle. Mikor a sortűz után a császár arcra bukott, ez a 18 éves hadnagy oda lépett hozzá, nem éppen gyengéden megfordította a revolverével a bal-fülebe lött. Miksa császár még egyet vonaglott s azzal meghalt.

Holttestét én vittem vissza ugyanazon a kocsin a fogházunk gyanánt szolgáló templomba s a holttest ott is feküdt 5 napig, mikor megengedték bebalzsamozását és Európába való szállítását.

Egy közönséges, ócska, festetlen ládaszerű koporsóban hozták el a császár kihült tetemét. Én másik hajóval jöttem Európába, de előbb eladtam Miksa császár 30 háttas lovát, melyet mexikói tiszték vásároltak meg 2000 frtért.

Az Océánon megtett hosszabb utazás után Bécsbe érve, jelentkeztem Ferencz József királyunk ő felségénél, a kinek elmondva a rettenetes katasztrófa részleteit, átszolgáltattam ő felségének Miksa császár emléktárgyait és beszámoltam a szerencsétlen fejedelem által rambizottakkal.

Ő felsége ekkor kegydíjban részesített és én hazajöve, letelepedtem Bpestén. Lelkemből azonban egyszerű ember letemre sem veszkimnak a rettenetes eseménynek emlékezele, mely 32 esztendő előtt megrázta az egész művelt világot.

IRODALOM.

Bercsényi Miklós naplója. Thaly Kálmán városunk szeretett képviselője a függetlenségi és 48-as párt alelnöke, a Rákóczi-kor fáradhatatlan, nagyérdemű buvára, mint az E—s írja, párját ritkító történelmi és irodalomtörténeti leltre bukkant. Fölfedezte székesi gróf Bercsényi Miklósnak, a kurucz hadak főgenerálisának, Rákóczi legkedvesebb hívének a kurucz szabadságharc lelkének és a magyar történelem legnagyobb akció-emberének számműzetésében magyar nyelven írott naplóját. A napló ez idő szerint a gróf Coronini család idősebb ágának birtokába van; kötése kemény pergament s Bercsényi Miklós följegyzéseit foglalja magában számműzetésének egész idejéről Thaly Kálmán tudvalevőleg rendkívül sokat foglalkozott Bercsényivel; kiadta levelezéseit Rákóczi, báró Karolyi Sándorral s a kurucz szakadtságmozgalom más vezérlő alakjaival; belefogott életrajzába, amely műveből eddig három vaskos kötet jelent meg. Bercsényi Miklós levelezéseiben sok helyt a magyar lelek olyan revelációit találjuk, melyek önkéntlenül rákényszerítik az olvasóra az imtreszsiót, hogy történetünknek ez a páratlanul álló nagy alakja, aki vulkanikus akaraterejében sok helyt Bismarckra emlékeztet, tragikus életpályáján az egész magyar nemzet sorsát példazza. A ki ismeri Bercsényi életét, el tudja képzelni, milyen hű ökre lehet a számműzetésében írott napló az ő csalódott nagy lelkének, az ország a legnagyobb erkölcöldéssel varja közzétételét ennek a naplónak, melynek fölfedezése Thaly Kálmán buvárdását páratlan sikerrel koronázza.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar-erdélyi szarvasmarha javítása.

Köz tudomásu dolog, hogy a magyar-erdélyi, Magyarország ezen őseredeti fehér szőrű, vagy darvasszínű szarvasmarha fajtájának tenyésztésével a magyar gazdaközönség mindinkább felhagy s azon külföldi prozárka szarvasmarhák tenyésztéséhez nyul, a melyek mint gyorsabban fejlődők, jobb tejelők ismeretesek. S ezen részben nem is lehet csodálkozni, mert azon tartási és ápolási mód mellett, melyben ezen fehérszőrű szarvasmarhák részeseit szöktük az nagyon lassan fejlődik s igen rosszul tejel, a minék azonban kizárólagos oka a mostoha ápolás és mostoha tartásmód s hogy ezen szarvasmarha fejlődése mily előnyösen változik meg megfelelő tartás és ápolás mellett, azt elég világosan bizonyítják azon eredmények, melyek vele Erdélyben nevezetesen a Székelyföldön elértek, a hol a két éves bikák általában is megnyomják ma már a 480—500 kgot, sőt gróf Teleky Arvédnek egy másfél éves bikája 515 kgot nyom és teljesen ki van fejlődve, s

megfelelő kezelés mellett terelő képessége is javulóban van.

Kár tehát ennek a szarvasmarhának tenyésztésével országsszerte felhagyni. annyival is inkább, mert 1000 éven keresztül szokott hozzá a mi szélsőséges égáji és talaji viszonyainkhoz, ezt jól bírja, s megfelelő tartás és ápolás mellett itt jól diszlik. Ellenben a nyugoti fajták, különösen az Alföld szélsőséges klímáját, a hol az éjjeli és nappali hőmérséklet között nyáron at 30. C. hőmérsékleti differencia is van, nem tudják megszokni, a minék azután az a kellemetlen következménye van, hogy elveszítik azon jó tulajdonságaikat, melyek miatt éppen behoztattak. Elveszítik gyors fejlődési képességüket, rossz tejelőkké lesznek, lesóványodnak, leromlanak, s végtére is gümőkórban elpusztulnak.

Sokkal helyesebben cselekednék az az alföldi gazda, ha az itteni viszonyokhoz már megszokott magyar szarvasmarhat jobb ápolás, helyesebb takarmányozás által javítaná, mert ilyenén módon bizonyára állandóbb és nagyobb hasznot ér el, mint azon külföldi szarvasmarhák tenyésztésével, a melyek az itt levő viszonyokkal megbarátkozni semmiképp sem tudnak.

Hogy pedig a magyar-marhát megjavíthassuk takarmányra és ismét csak takarmányra van szükségünk, hogy borju korától kezdve mindvégig takarmányozhassuk az állatot, mert csak így érheti el 1-2 éves korára teljes kifejlődését. A fejlődő borjuval zabot-korpát kell etetni, mintegy két kilogrammot fejenként és átlagosan, nyáron jó legelőt járni vele, télen pedig szénát s répat is adni neki. Ilyen tartás mellett lesz az eredmény igazán hasznos, mert így két évi tartás mellett is jó árért — amugy pedig négy évi tartás mellett is csak rossz árért értékesíthetjük az állatot.

Hogy pedig ilyen tartásban részesíthessük az állatokat, gondoskodnunk kell először is nagyobb szénatermő területről, vagy a mennyiben ez nem volna lehetséges, az eddigi terület intenzívebb megmunkálásáról, trágyázásáról a mit ma annyival könnyebben megtehetünk, a mennyiben ha elegendő istállótrágya nem áll rendelkezésünkre, beszerezhetünk elég jutányos áron határos, termésközpontú műtrágyákat is. Hasonlóan fokozhatjuk repaföldeink termésközpontú, a mélyeknél a szuperfoszfát és chilisálsóval tudvalevően óriási silag fokozza a termést. Legfontosabb feladat volna azonban a legelőket megjavítani, a melyeknek termése nemhogy fokozódnék, hanem csökkén évről-évre, mert kevés gazda van, ki legelőjét javítani igyekszik.

Ezeknek a dolgoknak szem előtt tartásával lehetne megjavítani a magyar szarvasmarhát, a melynek megjavításával nem áldozatokat hoz a gazda, hanem hasznos befektetést eszközöl, a mely bizonyosan és igen bőven fogja megbozni a maga kamatait.

Egy kiváló almózó anyag. Alomnak majdnem mindenütt szalmát használnak, a mi tekintettel arra, hogy olcsó és bővében van, helyes is; de ott, hol szalma nincs elég, vagy a hol könnyen szerezhető be a tőzeg és nem igen kerül többbe a szalmánál, ott csakis a tőzeget kellene alomnak használni, mert az puha fekhelyet nyújt, az ürülékkel jól keveredik azt jól felszívja, megköli a könnyen bomló nitrogén vegyületeket, szagtalanná teszi az istállót, konzerválja a trágyát. A szalmának felszívó képessége nem oly nagy, mint a tőzegé; mert míg a szalma súlyának csak 2-3 szorosát szívja fel, addig a tőzeg 6-8-szor annyit képes megkötni. Egy baja van a tőzegnek s ez az, hogy megnehezíti az állatok tisztálanságát; de ezen a bajon is lehet segíteni az által, hogy midőn azt az állatok alatt elhintettük, tetejébe még vékony rétegbe szalmát helyezünk. Különösen loistállóknak tanács a tőzeget így használni, mert a lovak félnek a tőzeg sötét színétől s nem akarnak arra lefeküdni. Mint trágya anyag is igen jó szolgálatot tesz, különösen ha műtrágyák alkalmazásával iparkodunk annak egyoldalúságát elensúlyozni.

Az ugorka nagyban való termelése nagyon jövedelmező, termelése nagyon ajánl-

ható főleg oly középbirtokosoknak és kisgazdáknak, kik nagyvárosok közelében laknak, mindig biztos piacra találnak. Ezt a következtetést vonhatjuk le a zsnaimi földművelési és szőlőművelési iskola jelentésében levő cikkből, a mely szerint egy hektár uborkának tisztajövedelme 377 forintra, vagy egy kat. holdra átszámítva körülbelül 210 frtra rugott. A termelés költsége és pedig telektörke kamatja, szántások, istálló és műtrágya alkalmazása, mag, ápolás, aratás válogatás, fuvarozás stb. 438 forintot tett ki; s ezzel szemben 2500 tányerról 815 frt nyers bevétel érte el. E számokat olvasva önkénytelenül is felmerül a kérdés, hogy miért alszik a magyar gazda, s miért forszirozza mindig csak a buzát az ismét a buzát.

A burgonyavész legujabb orvossága. A burgonyatermelőknek évről-évre sok gondot ad a burgonyavész ellen való védekezés kereszttüvel. Mindeddig hasztalan volt minden törekvés, hogy a gomba ellen valami abszolút becsü védekezési módot vagy szert feltaláljanak. Próbáltak már mindenfélét és ha száraz nyár alkalmával úgy látszott is, mintha az egyik vagy másik védekezés bevalna, akkor nedves nyár alkalmával, mely jobban kedvezett a gomba fejlődésének, az összes remények füstbe mentek. Így megpróbálták már a talajmélyítést, megfelelő vetésforgóval, fonyasztott gumók vetésével, a gumóknak hamuval, mésszel és más titkos szerekekkel való praeparálásával védekezni a védekezni a vész ellen, de mindez semmit sem ért. Legujabban azonban egy oly védekezési móddal tettek kísérletet, a mely úgy látszik be fog valni, s ez nem egyéb, mint a burgonya gumó páczálása.

A pácz úgy készül, hogy mind-n 100 liter vízre 2 kg. rézgaliczot s 2 kg. oldatlan meszet számítanak; ezt vízben feloldják s az oldatban a burgonyát 24 óráig aztatják.

Ezen idő leteltével a burgonya a páczol tartályból kioétevéen, tiszta, száraz, szellős helyre terítendő ki s itt marad az elültetésig.

Egy hazai gazdaságban összehasonlító kísérletet tettek erre nézve oly módon, hogy három porcellán ugyanazon burgonyát termeltek. Az egyik parcella az ültetést megelőzőleg volt isállótárgyázza s a gumó nem volt bepáczolva, a másik porcellán szuperfoszfátot használtak s szintén páczolatlan burgonyát, a harmadik porcellán pedig szuperfoszfátot és páczolt gumót.

Az első parcellán már július első napjaiban észlelhető volt a burgonyavész, a második parcellán alig egy két tő mutatta annak jelét, a harmadik parcellán azonban nyoma sem mutatkozott.

E kísérlet élenken deklmentálja a páczolás hasznosságát; s bár tagadhatatlan, hogy e tekintetben némi szerepet a szuperfoszfát is játszott a mennyiben a növényi erőteljesebb fejlődésüvé és ezáltal a betegséggel szemben ellentállóbbá tette, mégis határozott sikert a páczolás szolgáltattott.

CSARNOK.

Magda.

Regény egy kötetben.

Írta: Sipos Béla.

(Folytatás.)

25.

A lap szerkesztése természetesen felelősséggel jár. Részvénytársaság tulajdonába ment, így nincs feltétlen szabad keze a szerkesztőnek. Politikai irányát megtartja, a közzéadott sági rovatot pedig a részvényesek megbízottja vezeti. Más feltétel nincs. Ha jönnek, üdvösnek találod jelen viszonyaid közt az új állás elfogadását, akkor nyilatkozz rövidesen. Ne maradj adok 24 óra gondolkodási időt látogass meg holnap terjedj elém feltételeidet.

— Kedves bátyam, válaszolt Déri. Nem is tudod mennyire jól esik kitüntető figyelmed és rokonszenved. Most még csak megköszönni

sem tudom. Holnap felkereslek s nyilatkozni fogok.

— Mindenesetre várni foglak... Most pedig megyek a klubba, ösmerő-emet értesitem a változóról. Késő megfognak lepődni, de azt hszém őő őmel veszik tudomásul hogy te leszel az utódod.

XII

Masnap délután vezleges elhatározással ment Déri öreg bátyjához. Elfogadja a lap szerkesztését azokkal a feltételekkel, melyeket a részvényesek kívánnak. Nem is sokat tőprengett a dolog felett, érezte, hogy élete új forduló pontra ért.

Kehidait dolgozó szobájában találta.

— Nos mi a válasz?

— Elfogadom az ajánlatot.

— Akkor readben van,

Holnap át veheted a szerkesztést. Egy hétig, vagy tíz napig én is segítségére leszek azután indulok a huggommal Nizzába.

— N-keg hugod is van bátyam?

— Van ám, meg pedig kedves és szép hugocskám. Ket év óta lakik nálam, mióta szegény nővérem, Klára edesanyja meghalt. Menjünk le a kertbe, bizonyosan ott van, majd megismerhetitek egymást.

Kesidőnk hazához pompás kert is tartozott, a mi valószínű oázis volt a főváros közsikléi közepette.

Pompás szőlő lugások, tekervényes árnyékos fenyő utak közt mentek, míg elérték a kert felső részében levő kis nyári lakot.

Kehidai már messziről kiálltozni kezdett.

— Klari Klari vendéget hozok hol vagy.

Az utolsófordulókat látták, hogy Klára, egy 16-17 év körüli bajos leány hatalmas dán dogg kíséretében sietett felejük.

— Itt vagyok bácsi, itt vagyok mit parancsol?

Folyt. köv.

Nyilt-tér.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a **járványok veszélye**, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-FORRÁSUNK

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert **olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz** lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt **élvezetszerként** szerepel, más részt mert **dus szénsavtartalmánál** fogva **specifikus óvószer is a tiphus, cholera és a gyermekek tiphoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése** ellen. Ehez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes **hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer.** A már meglevő **gyomor- és bélhurutot** gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek **lázás megbetegedéseinél** pedig **nélkülözhetetlen, hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító** hatásánál fogva

Kedvelt borviz.

A mohai Agnes forrás kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

R Á T H M O R könyvkereskedése **Budapest, Haas-palota,** ajánlja mindazoknak, kik **Párisba, Londonba,** a Continens többi nevezetesebb **városai**ba, **fürdőibe, üdülő helyeire** (Svajcz stb.) készülnek, a mennyiben léteznek, **magyar nyelvű,** de különösen nagy választékban **francia, angol, német vasúti útmutatókat, Baedeker, Meyer** és hasonló **utazási kézikönyveket, térképeket, helyi tervrajzokat** stb. 1900. évi kiadásokban, továbbá **utazási olvasmányt** minden nyelven, **kis kézi szótárakat és beszélgetéseket,** szóval mindazt, a mi a turistát tájékoztatja és szórakoztatja.

A Fűvészkert-utczai 13. számú ház június 19-én délután 3 órakor a törvényszéki árverési teremben birtólag elárvereztetik.

Bánatpénz: **480 korona.**

Bővebb felvilágosítást ad

Dr. Varga Lajos

ügyvéd.

Részvényeseink figyelmébe!

Értesítjük t. részvényeseinket, hogy intézetünk 50,000 korona alaptőkéjének 100,000 koronára leendő felemelését e hó 11-én tartott rendes közgyűlésünk elhatározta olyképen, hogy minden részvényre 50 korona fizetessék be.

A befizetés folyó évi augusztus 1-től kezdődőleg minden hó első tíz napjában, 5 egyenlő 10 koronás részletben teljesítendő. Késedelmes fizetéseknél 6 százalékos késedelmi kamat számíttatik fel, előzetes fizetéseknél pedig 6 százalékos kamat megtérítetik.

A befizetések elismervény ellenében teljesíthetők a debreczeni ipar- és kereskedelmi banknál, vagy intézetünk pénztáránál. Az utolsó részletfizetés alkalmával azonban az eredeti részvény is bemutatandó oly czézből, hogy azon a teljesített összes befizetések intézetünk egy igazgatósági tagja és ügyvezetője által igazoltassanak.

Kivonat az alapszabályokból:

12. cz. Az elmulasztott részfizetés után a hatraékos adós a lejáratától számítandó 6% késedelmi kamatot fizet.

13. cz. A részvény folyószáma, melyre befizetés nem történt, ugyanazon lapban, melyben a fizetési felhívás megjelent, közé tétetik.

Harmincz nappal a közlés után a társulatnak jogában áll azon részvényt, melyre befizetés nem történt, érvénytelennek nyilvánítani s helyette ugyanazon szám alatt új részvényt kibocsátani és eladni.

14. cz. Az érvénytelenre nyilvánított részvény folyószáma közhírré tétetik.

15. cz. A részvény érvénytelenné nyilvánításával a tulajdonos minden joga és kötelezettsége megszűnik s az eladott új részvényből befolyó többlet a társulati tartaléktőkehez csatolatik.

Ezek szerit minden részvényesnek érdekében áll, hogy a részleteket pontosan befizesse.

B.-Ujváros, 1900. február hó 11-én tartott ülésünkből.

A B.-Ujvárosi Takarékpénztár igazgatósága.

Lüszter köpeny
6 frt.

Ing blous
1 frt.

Őszi kabát, selyem
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és 



diszített női kalapokat

R Ó Z S A L A J O S

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszített
női kalap 3 frt.

Búr kalap
2 frt.

Selyem ernyő
2 frt.